Масса а мехкашкара пролетареш, вlашагlнхета!

ЕРА. 18 ЯНВАРЬ 1968 шо. № 8 (4487). Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкоман, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕКЗ

ДАЬХЕННА — ДУКХАГIА ЯЛАТ!

[illegible]

НОВКЪОСТИЙ Л. И. БРЕЖНЕВ, Н. В. ПОДГОРНЫЙ, А. Н. КОСЫГИН ГДР-е БАХА ХИЛАР

Укх шера 15—16 январе официальни боацача визитагlа Берлине хиннаб СЕПГ ЦК-а, ГДР Пачхьалкхен советой Министрий Советон бийха баха КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин.

Уж Германе Социалистически едини парте Центральни Комитета хьалхарча секретараца, ГДР Пачхьалкхен совета председателаца Вальтер Ульбрихтаца, ГДР Министрий Совета председателаца Вилли Штофаца, СЕПГ ЦК секретараца Эрих Хонеккерца, вхьйолча СЕПГ ЦК Политбюро членашца, членалла болча кандидаташца вlашагlа а бетталлинаб, беседаш а хиннай цар.

Дагтахьарча беседаш доттагlален хьал а чаттам вlаший дагабуьллача хана дийцар дуьнен халкъаштна юкъерча коммунистически болхлойн болашт дешаш, Советски Союзан Германски Демократически Республикан, КПСС-и СЕПГ-и юкъера цхьаьна политически а экономически а гlуллакхаш лелаш, вошала гlуллакхаш хилара дешаш, хlалха нохчта хlинарча хенара дуьнен халкъашта юкъерча хьала ахьйола проблемаш а. Церригача дийцачу дешнай хьакъехьара дерхlараш дика цхьатарра хилар белгалдийлар.

Беседашка дакъа лаьцар ГДР-ча СССР посол П. А. Абрасимова.

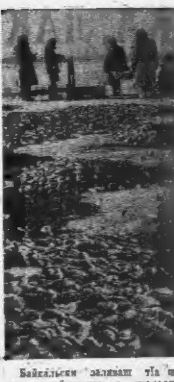

Байкальски заливаш тlа ца на ледпабелливго а чкъьрий доахараш шин кlалхара акуль, щука, аль ахь чкъьрий лувца болабелинаб. Бурятски АССР-ча Кабански чкъьрий заводан Байкала гонехьарча колхозийн барайтта бригада хlара денна чкъьрий лувца цхьаралл чуухийт метр гомача шах эьдача кьорганшка гlолла.

Сурта тlе: чкъьрий дlайлдеча заводской пункте — чкъьрий а дахьа юхдемай чкъьрий доахарий бригада.

Э. Брюханенкий сурт. ТАСС фотохроника.

ГРОЗНЕНСКИ ГОРОДСКОЙ ПАРТИЙНИ КОНФЕРЕНЦИ

Селхан Грознерча Ленина цlерагlча Двореце хилар Грозненски городской XVII-гlа партийни конференци.

КПСС Грозненски городской комитета отчетни доклад бир горкома хьалхарча секретара нов. С. В. Семенникова.

КПСС горкома ревизионни комиссе отчетни доклад бир ревкомиссе председатель нов. И. Ф. Мутовин.

Прениех къамельаш дир КПСС Ленински райкома хьалхарча секретара нов. В. В. Медведева, «Октябрьнефта» телемеханизированни промысла оператора В. И. Бреславске, горисполкома председатела П. С. Истомина, № 13 йолча школа-интерната хьехархочо Р. Х. Дадашевс, «Старогрознефта» буруи деттача контора директора Ю. Г. Терентьева, крекинг-завода вокхахагlа волча оператора А. С. Климова, ВЛКСМ горкома хьалхарча секретара П. И. Громова, «Чечингпромстрой» объединене начальника Ю. М. [illegible], вагонни депо пистернаш иалеча И. Т. Лазарова, Грозненски химически комбината директора Л. А. Шилова, «Красный молот» завода слесара А. И. Востокова, республикански радиокомитета редактора Х. И. Шаипова, «Чечингстройтранс» объединене шофера Л. Т. Тагирбулатова, Грозненски мехкдаьтта института парткома секретара И. А. Шамдрина, КПСС Заводской райкома секретара К. В. Одинова, Лермонтова театра партийни организаце секретара Л. С. Куликова, Грозненски гарнизона эпсара В. Х. Калмыкова.

Городской партийни конференце балха юкъе дакъа лоцуш хилар КПСС обкома секретараш О. А. Чахкиев, Х. Х. Боков, М. И. Абубакаров, республика Министрий Совета председатель М. Г. Гайрбеков, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель И. А. Алмазов.

Городской партийни конференце къамель дир КПСС обкома хьалхарча секретаро С. С. Апряткина.

Керла хержача горкома хьалхара секретарь хилар. Хьалхарча секретарал а хержар С. В. Семельников, шолгlачу секретаралла А. Я. Давыдов, секретаралла С. О. Засв.

Парте горкома организационно-партийни балха отдела заведующелла чlоагlдир В. И. Цыкман, пропаганди а агитаци отдела заведующелла — А. В. Чешенко, промышленно-транспортни отдела заведующелла — В. С. Ворошин, административно-финансови отдела заведующелла — И. И. Кудряшов.

Партийни комиссе председателалла чlоагlдир В. М. Радаевич, ревизионни комиссе председателалла хержар И. Ф. Мутовин.

Городской партийни конференци балхах бола отчет печатхаргья.

РОССИЙСКИ ФЕДЕРАЦЕ КУЛЬТУРА БОЛХЛОШКА

Деза новкъостий!

[illegible]

Культура болхлой Еррогроссийски совещаниs тlеийцина 1968 шера 13 январе.

МОСКВА. [illegible] — В. И. Ленина Мавзолей [illegible] дуьнен тlе эттара хьалхара социалистически пачхьалкхе вlашагlьйннер дагалоцуш дукха.

В. Соболева сурт. ТАСС фотохроника.

РЕСПУБЛИКАНСКИ КУРСАШ

Укх денношка парте обкома политически просвещене Цlагlа болх бе йолаелла партийни советски кадраш юхакийчьара йола республикански курсаш. КПСС ЦК сецнита кьежна вlашагlьехкача цу курсашка дешна багlа КПСС горкомийн райкомийн отделий заведующеш, инструкторащ, юххьанцарча парторганизацеш мукъабахьа секретараш, гор. (рай) исполкомий председателий заместителаш, секретараш, районни газетий редакторий заместителаш, дукха тиражаш йолча газетий редакторащ, юртийн поселкайн Советий председателаш.

Лекцеш ешаран семинарашта кулгалдаран юкъахоаб КПСС обкома а республика Министрий Совета а болхлой, институтий хьехархой.

Дешара программа, хlара хийпахьа 6 сахьт а долаш, 24 денна лаьрхlа я.

Деша багlараша lомае еза парте историе политекан, марксистско-ленински философе, lилман коммунизма, экономика, производство вlаштlекхьахара, дуьнен халкъашта юкъерча коммунистически къамаш-мукъадахарен болама актуальни проблемаш. Дикка йоккха моттиг кьоастаю партийни советски строительствана, халкъа бовхаман культуранеи кулгаллара дешаш lомадара.

Хьалхарча потока шин группе дешна воллаелнаб КПСС юртий райкомий оргтделий заведующеех, промышленноста, гlишлоний, транспорта предприятей партийни организацей мукъабахьача секретарех йола 30 саг.

ТАСС-а ХОАМ «КОСМОС-199» — СИГАЛА

1968 шера 16 январе Советски Союзе урагlхийкай аргlанна бола «Космос-199» ала Лаьттан искусственна спутник.

Спутника тlа оттаьнах аппаратура дерттlа болх бу. Координационно-вычислительни центро обработка а lочуухача информаце.

В. И. ЛЕНИНА СОЧИНЕНЕШ 4-гlа АРАХИЙЦАЙ

[illegible]

ДЕГІАУХ ЭКОНОМИКА, ЛАКХЛУ КУЛЬТУРА, ТОАЛУ НАЬХА ВАХАР

1967 шера халкъа боахам дегІаккхувлара пайчахьалкхен план кхоачашъяра итогех бола

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР СТАТИСТИЧЕСКИ УПРАВЛЕНЕ ХОАМ

Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дийнах дакъа маьаштІара пайхъадахарш 1970 шера 7 ноябрь тІеххачал пхе шера план кхоачашъярах шерра социалистически эхь йоархаьаьа Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхоша юбилейни 1967 шера керда тоалаш дахьад экономики культуран дегІайоахара, къахьегамхой хьал-торо тоалра дакъе.

Промышленни производства ерригача объемаш эггалча шера план хачал хьалха кхоачашъяьй. Промышленноста боалхоша тІаийца деррига юбилейни социалистически декхараш ерригача хьохамех дикка тІеххкхоачашдаьд.

Республике юрта боахамо къахьегамхоша дукхагІа дальгад ялат, шекара свекла, хьайбай еррига продуктах.

Республика экономика дегІаяр а къадьегамхой хьал-торо тоалар а хьахьоах укх керттерча дьокхамаша:

1967 шу процентайша 1966 шерага нийсдича,

Промышленни продукци	111,5
Машинаьгъа транспорта мухь дІа-юхе ваьхар	114,6
Розничи товарооборот	110
Халкъа боахамерча болхлойи гІуллакхерча пахьа дуккал	[illegible]
Промышленностера къахьегама оасарле	107,6
Бахача наьха ахчан пайдаш	[illegible]

Республика халкъа боахама къаьст-къаьстача доакъоша пайчахьалкхен план кхоачашъяр укх даннаша къагойт:

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

1967 шера валови продукци арахецара план 102,5 процент кхоачашъяьй. 1966 шерачул 11,5 процент лаккхъоннай промышлени продукце объем.

Юбилейни 1967 шера эзанех лийрхІачул сакагІа, дегІаух промышлени производства объем.

Промышленноста цхьаволча доакъой продукци 1966 шера хиннечул укх тайпара дегІаеннай:

Мехкдаьтта доаккха промышленность	— 22	процент
Мехкдаьтта чакхдоаха промышленность	— 12	—»—
Газови промышленность	— 12	—»—
Электроэнергия теплоэнергии	— 3	—»—
Машиностроения металлообработки	— 18	—»—
Химически промышленность	— 7	—»—
ГІишлой материалий промышленность	— 15	—»—
Яйга промышленность	— 15	—»—
Кхийнаи промышленность	— 9	—»—

1967 шера валови продукци арахецара план укх тайпара кхоачашъяьй предприятеш:

	1967 шера план кхоачашдар, проценташ	1967 шу 1966 шерага нийсдича, проценташ
«Грознефтехимзаводы» объединени	102	111
Грозненски химическая комбинат	104	107
Грозненски мехкдаьтта чакхдоаха завод	101	105
А. Шерипова цІерагІйола нефтемасловавод	101	113
Н. А. Анисимова цІерагІйола Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаха завод	108	110
КПСС XXIII съезда цІерагІйола крекинг-завод	109	110
Производственно-товарни контора	102	115
Грозненски ремонтно-механически завод	102	106
«Пищемаш» завод	100,1	123
«Электроинструмент» завод	104	116
Транспортни машиностроени завод	99	107
Ацетонови завод	103	109
Швейно-производственни объединени	106	112
Слюдяной фабрика	105	115
ГІишлой-материалий промышленноста управлени	107	121
Нохч-ГІалгІай дукхкомбинат	109	119
Консерви промышленноста Нохч-ГІалгІай трест	107	119
Шура кийчъяра шурайи промышленноста управлени	102	107
Кхачан промышленноста Министерство	103	105
Бахача наха бытовой гІуллакхду министерство	106	109
Топливни промышленноста управлени	109	5-зза

Планировани экономически стимулировани кердача систем болх беш хиннай 29 предприяти. Промышленни производства юкъарча объема 25 процент кул цу предприятей удельни йоалах.

Цу предприятеш хиннта бола беш хьахьоах продукцена реализи ира йолча укх даннаша:

	1967 шера реализаци план кхоачашдар, проценташ	1967 шу 1966 шерага нийсдича, проценташ
Деррига	101,5	116
«Грознефть» объединени	101	122
«Красный молот» завод	99	109
«Электроприбор» завод	108	151
«Грозэнерго» районни энергетически управлени	101	100
«Терек» яха мебельно-кху чакхйоаха фирма	99	98
№ 15 йола маслозавод	111	106
Кога гІирс бу фабрика	109	104
ЧьегІара-коньячни комбинат	106	104
Моттигерча промышленноста министерство	108	127

Республике гІоала бІарча хьайнйча валови продукци арахецара план кхоачашъяьдаза я, хьайолча предприятеше биэза пайда нийсьбеи производственни мощностех фаберий ...

1967 шера кхоачашъхьад тракторни прицепаш, виброситировочни агрегаташ, хийн лаьттан тІоайих декаду агрегаташ, гІишлош ю кирпичаш, гІирсашка хІайда кхьй дІаосар, херх хьаьхча кху, фаттан кьехха фанера, халчаь шоалай Іоакъош, мебель, кондитерски хІамаш, машни дахьта дакъшара план.

Валови продукци арахецара план кхоачашъяьнале я довр-хІамегІара изделеш арахецара план кхоачашъяьна: «Пищемаш», «Электроинструмент», автогаражни оборудование заводаша, кондитерски фабрика, литейно-механически заводо.

Производственни фондаех эффективнегІа пайда эцар, керда техника юкъейоалар, технологи организаци тоаяр, производство дикагІа вІаштІехъяккхар, болхлойи инженерно-технически болхлойи творчески хьинео дІаяр бахьан долаш промышленноста 2,7 процент тІаххоачашъяьй къахьегама оасарле лакхъяра задам.

1966 шера хиннечул 7,6 процент лаккхъеннай къахьегама оасарле, хІаьта планировани экономически стимулировани кердача системага яьхача предприятешка — 8,4 процент.

Керттерча тайпай промышлени продукци арахецар укх даннаша хьахьоах:

		1967 шера арахецна продукци	1967 шу 1966 шерага нийсдича, проценташ
Мехкдаьтта	— эзар тонн	13.610	122
Газ	— млн. куб. м.	2100	128
Электроэнерги	— млн. квт. ч.	2800	103
Теплоэнерги	— млн. гкал.	7,2	105
Болат	— эзар тонн	31,2	96
Мехкдаьтта аппаратура	— тонн	17.987	100,2
Насосаш	—	980	109
ТІоа хиша бокабу агрегаташ	—	60	97
Скважинаш карейрахьа эша цементировочни агрегаташ	—	479	100
Тракторни прицепаш	—	6120	114
Шушаш юла машинаш	—	150	199
Трансформаторни подстанцеш	—	890	[illegible]
Аьшка пхьегІа	—	194	95
Аьшка менгеш	— эзар	20	186
Шарикови авторучкаш	— эзар	2791	181
Кирпичаш (колхозашка хьаер йоацаш)	— млн.	129,6	106
Тхов тІа оаша кирпичаш (колхозашка хьаер йоацаш)	— эзар кв. метр хІаллишчаш	170	85
КІир	— эзар тонн	26	96
Гипс (алебастр)	— тонн	8007	96
ВІаштІехьа железобетона конструкцеш овтхалаш	— эзар куб. метр	120,5	[illegible]
Деловой кху хІаттар (колхозашка кийчьер йоацаш)	— эзар кубометр	150	[illegible]
Херх хьехха кху (колхозашка кийчьер йоацаш)	— эзар кубометр	87	90
Фаттан хьехха фанера	— млн. кв. метр	8	99
Древесно-стружечни плиташ	— эзар кубометр	19	119
Мебель	— млн. сом	7,3	106
Швейни хІамаш	— млн. сом.	8,4	116
Бельевой трикотаж	— эзар	1906	96
ТІоарска кога гІирс	— эзар пар	1185	103
Бедала пайчахьалкхен ресурсашкара дулх	— эзар тонн	17,7	115
Колбасно-ветчинни хІамаш	— эзар тонн	4,4	132
Пайчахьалкхен ресурсашкара машаь даьтта (колхозий [illegible] йоацаш)	— тонн	1418	99
Генарий даьтта (колхозашка йоаккхар йоацаш)	— эзар тонн	7,9	108
ЦІенача шурий продукци	— эзар тонн	40,8	107
Нахча	— тонн	590	115
Кондитерски хІамаш	— тонн	3736	101
Маьлхи маькха булочни хІамаш	— эзар тонн	71,1	108
Макаронни хІамаш	— тонн	3733	107
Консерваш	— млн. усл. банка	73,1	117
Шекар	— эзар тонн	6940	80
Йий	— эзар дкз.	728	103

Бедал, материалаш, доатор, электроэнерги кхоабеш хІаъаккхаь а, хІаьта иштта цхьадола организационно-технически гІуллакхаш дарах а, юкъьаьнарча денешка диллача, продукцеш дІадодар планах лийрхІачул сакагІа 7 миллион сом кхоачаьд.

Цунна цхьана продукцега дІалодар чІоагІа лакхдаьд: Ермоловски ДОК-е, слюдяной фабрике, шекара заводе.

Цхьайолча предприятеша хьалхагІа санна рентабельни йоацаш болх бу.

Промышленни предприятеша, Іилма-тохкама институташа, «Гипрогрознефть» керда техники хьалхалатта технологи юкъехкхувлаш болхаш даьд. Іилма-тохкамо балхаш даьд.

Мехкдаьтта промышленносте юкъехьтьад: скважинашка хьаьтта чий чудетталга, мехкдаьтта хьаргулдечи кх дусташи групповой установкашта автоматизаци елга, буруе детгар залмаза остлех пайда а эцаш балхаш даьд.

Цунна цхьана цхьайолча предприятеше кердо техника, хьалхалатта технологи юкъехкхьара, производственни процессашта механизаци автоматизаци ера шоашта оттонь задиеши кхоачашъяьй.

ЮРТА БОАХАМ

Юбилейни 1967 шера, республика юрта боахамо хьалхагІамхоша лаьтта леладара культура дІахо а айра тІаеблаь йола мероприятеш кхоачаш а еш, дика хьуаьгъяьй ялатий культураш.

Колхозашкеи пайчахьалкхен боахамашкеи хІамаш вІаштІачо хІара гектара тІара 19,8 центнер ялат чуйнад — тахкьа дІеххача шерашкерчул итара лакхагІа бола хьувгъейи.

Колхозашка, совхозашка, пайчахьалкхен кхача боахамашка мел миссал юртбоахама культураш чуйнай хьагойт укх даннаша:

	1967 шера план кхоачашдар, проценташ	1967 шу 1966 шерага нийсдича, проценташ
Деррига ялат	106	122
цу дакъе:		
Гурахьа дІадуь кІа	107	148
Гурахьа дІабуь мукх	83	107
ХьожкІаш	102	71
Ялата-бобове	109	171
Шекара свекла	109	157
Гидуарташ	119	163
Баьццаьараш	94	95
Коартол	73	86
Комсаш	73	177
Сом	140	152

1967 шера лаьттанчара йола продукташ пайчахьалкхенга йоалара план укх тайпара кхоачашъяьй:

	1967 шера план кхоачашдар, проценташ	1967 шу 1966 шерага нийсдича, проценташ
Ялат	135	121
цу дакъе:		
Гурахьа дІадуь кІа	175	115
Дута	145	127
Гидуарташ	97	131
Шекара свекла	123	99,3
Тхьамка	137	106
Баьццаьараш	78	97
Бахчеяш	80	99,4
Коартолаш	73	64
Комсаш	85	73
Бешамашкара сом	108	117

1967 шера плана совгІа пайчахьалкхенга 40,4 эзар тонн гурахьа дуь кІа деллад колхозашеи совхозашеи.

1967 шера 1 ноябрь цхьтІаккхоачаш колхозашка, совхозашка, пайчахьалкхен кхача боахамашка юртбоахама производстве пайда эца бераш доле хий долаш 94,5 эзар гектар лаьттадар.

Хий дехкача лаьттан хІара гектара тІера чуйнад 24,6 центнер кІа, 304 центнер шекара свекла, 116 центнер баьццаьараш, 83 центнер коартолаш.

Республика колхозашкеи пайчахьалкхен боахамашкеи я 15 эзар гектара тІа дІайийна сонийн комериен гаьраш, 19,8 эзар гектар комсаш.

Колхозийи совхозийи лаьтта леладераш сова гурахьа дІаюа культураш дІайийнаер 171 эзар гектара тІа, гурахьа хІамаш дІаера план тІеххкхоачашъяьр.

Хьайбашта мешача доакъаш лаьрчІоа чух дІалехкаш дмадам 32 эзар гектара тІа дІайийнаер гурахьа юа культураш.

1967 шера IV-ча квартале планах лаьрхІачул совгІа ркаьй тракторашта юртбоахама машинаш.

1968 шера чуэцаргІолаш 53 эзар гектара тІа гурахьа дІайийнача культураште минеральни удобренеш [illegible] из соахкаччул шоазза дукхагІа хуа.

1967 шера колхозашеи совхозашеи кхоьша дІайийнай 269 эзар тонн органически удобренеш, тедий 63 эзар тонн минеральни удобренеш, из худ 1966 шерарчул 7 эзар тонн дукхагІа:

1968 шера 1 январе лаьрхІача еррал продуктивни хьайбаш хиннад:

	Колхозашка совхозашка (эзар корта)	1968 шу 1967 шерага нийсдича, проценташ
Хьайбаш	140,5	99
цу дакъе:		
доахан	46,7	102
хьакхарч	109,4	92
Жаи газаршйи	547,7	97

Республика колхозашкеи совхозашкеи доахашта дІа чоа нйкхьа хьайбаш соагка хиннарен кІезигденнад, хьаьдонхьа цунца цхьана дикка лаккхъеннай цар продуктивность, дукхагІа еллай хьайбай продукташ.

Колхозашкеи совхозашкеи хьайбай продукташ ялар (эзар тонн, фуаш — миллионаш)

	1961—1965 шерашка юкъерча шера	1967 шу	1967 шу 1966 шерага нийсдича, проценташ
Дулх (дийна дозалла лаьгхІаьа)	19	22,2	106
Шура	65,9	85,9	104
Фуаш	28,8	39,2	109
Тха	1,9	2,3	106

1967 шера колхозашкеи совхозашкеи кхоабача хІара Іаттагара 1911 кг шура яьккхай, 1966 шерарчул 40 кг дукхагІа хул я. ХІара кхийчаь котамо даьй 133 фуь, цхьан устагІаша тІера дахьккхаь 4,1 килограмм тха.

Доахане продуктивность лакхъяра дакъе дика толамаш даьхаз: хІара кхоабача Іаттагара 2609 килограмм шура яьккхача «Ассиновский» совхоза хьайбаш леладераша. Грозненски сомий-баьцаьарий совхоза — 2937, «Терский» совхозе — 2842, Шелковской района «Красный пахарь» колхоза хьайбаш леладераша — 3058 килограмм, Сунженски района «Победа» колхоза — 2541 килограмм.

Коа тІара оалхазараш леладеча Ермоловски совхозе хІара кхача котама тІехьара 151 фуь гулдаьд. № 3 йолча сомий-баьцаьарий совхозе — 155, Сунженски района XX партсъезда цІерагІча колхозе — 160, цу района «Победа» колхозе — 150 фуь.

Шелковской племовцесовхозе цхьан устагІаша тІера 6 килограмм биттьа хьоаса бойш тха дахьккхад. Наурски района «Красное знамя» яхача колхозе — 4,8 килограмм, Шелковской района «Коминтерн» колхозе — 5 килограмм.

1967 шера хьайбай продукташ кийчьяра пайчахьалкхен план укх тайпара кхоачашъяьй:

	Пайчахьалкхен план кхоачашдар, проценташ	1967 шу 1966 шерага нийсдича, проценташ
Хьайбаши коа тІара оалхазараши	105	108
Шура	107	106
Тха	117	107
Фуаш	110	112

Цунца цхьана юртбоахам дегІаккхувлара дакъе хІенхаштта кхоачашбоацараш а да.

Цхьайолча боахамашка лоха ба юртбоахама культурай хьувгъаш, ледара леладу севообороташ юкъехкхувлара балхаш, массанехьа а эффективно пайда эцаш цхьа ледара лаьттаеши минеральни удобренеш. ХІана долаш да доакъараш Іаьдашдара балхаш тесса леладу, дукха доахан Іахара дуск. доя, хьайбай продуктивность лоха йола боахамаш. Еррига а колхозаши совхозаши рентабельни яц.

ТРАНСПОРТ

1967 шера халкъа боахама мухьаш тІадоттара план 100,4 процент кхоачашъяьй Къилбаседа-Кавказа машинаьгъа Грозненски отделене. Цу дакъе 100,2 процент кхоачашъяьй мехкдаьтта продукташ чуйоттара план.

Мухьаш дІа-юха ккахьера план 104,2 процент кхоачашъяьй. 1966 шерарчул 14,8 процент дукхагІа дІа-юха бахьаб мухь.

Цхьан шера отделене вІаштагІа а ела дІайийтай 14.158 эза ситта поезд, цар дІадехьаь 4.815 эзар тонн халкъа боахама мухьаш. Йоакъаш юкъе ца йоттш мухь тІаьоттара чотах мухьяьккхай 2352 вагон.

КАПИТАЛЬНИ ГІИШЛОШЪЯР

Юбилейни 1967 шера дІало а хьалъеш хиннай мехкдаьтта, мехкдаьтта чакхйоахача, химически, машинаш хьеча, энергетически, кхыча доакъой а промышленноста объекташ.

Болх бе йоалалейтай ТЭЦ-3 энергоблок, Озексуат—МалгІобек яха магистральни нефтепровод, хьалъяь ялинай нефтемасловаводера каталитически реформинга установка, электроинструментий завода керттера корпус, Назрановски крупозех.

Юрта боахама эксплуатаце дІаденнад 3,6 эзар гектар хий дехка лаьтта. Хьайбаш чудохка 5,5 эзар моттиги ма чудохка 12,9 эзар моттиги йола помещенеш хьалъяьй.

Цхьабакъьд, производственни мощносташ керттера фондаш болх бе йоалалейтара шера план кхоачаш ца еш йисай.

Нефтемаслозаводе шекара заводе кьалъеш лаьтта очистной сооруженеш йистехьа еза хІинаш тувлалейтай.

Пайчахьалкхен плано чотах хьахьожадача средствай чотах хьай а дах эксплуатаце дІачудехнад 103 эзар квадратни метр йола нах чубаха цІенош.

Нах чуІе дІенош хьаладра шера план кхоачаш ца еш йисай, 41 эзар квадратни метр хула цІенош дІанкьачадеи къахьегамхошка.

Нах чуІе цІенош хьалдеза къаьстта чьала леладаь подрядни организацеша. 1967 шера хьалъяьй 6004 моттиг йола юкъараобразовательни школаш. 190 моттиг йола берийн дешаш дала яч йоацача берийн учреждениш.

1967 шерарчи пайчахьалкхен планах республика халкъа боахамта дІаьхийта капитальни вложенеш 145,3 миллион сом хиннар. Бекъал, хьахьожарь хиннача капитальни вложенеех биэза пайда ийцабац, хІаьта капвложеннай шера план 88 процента гІишлой-монтажни план 84 процента мара кхоачашъяьяц.

1967 шера подрядни организацеша шоай кхоазане дала гІишлой-монтажни балхий программа укх тайпара кхоачашъяьй:

	План кхоачашдар, проценташ
Республика подрядни организацеша гІоала еоаге а	95
«Грознефтестрой» трест	95
«Грознефтермстрой» трест	116
«Грозпромстрой» трест	75
«Чечингсельстрой» трест	89
«Чечингушводстрой» трест	,07
Бытовой гІуллакх дача Министерство ремонтно-гІишлошъяр управлени	74

1967 шера гІишлошъяча хьалхагІа санна цІенхацтта кхоачашбоацараш хиннад — дукхача объекташтеи гІишлоштеи дІалоха йийцар лаьккхай материальни, ахчан, къахьегама ресурсаш, из бахьан долаш тувлаалейтай керттерча фондай мощностех болх бе йоалалейтта еза хилаш, кхоачашъяьяр капитальни вложенеи плане. ЛоархІаметІйола гІишлоши объекташ йиаьа а цхьа ханнахьа а Іалашъяи материалашца, оборудованеца. Механизацеи болхлой низами тегтара а ю пайда эц. ГІишлошъяргда дІайода нах хІана а лаьхха ба.

КЪАХЬЕГАМХОЙ МАТЕРИАЛЬНИ ХЬАЛИ КУЛЬТУРНИ БОАРАМИ ЛАКХБАЛАР

Юбилейни 1967 шера бахача наьха материальни хьали культурни боарами кхи а лакхбаьб.

Наьха хьал тоалдара партеи правительствай йолкхо еша «Сийлахь чьаьбокх 1967 шера 26 сентябре КПСС ЦК Пленума тІайийнача «Советски халкъа хьал-торо дІахо а лакхлара ца тезабенг» яхача сотамо.

ХІара шера общественни производство дегІаьачара а бахача наха 29 культурно-бытовой гІуллакхаш ю-рдалараш а дулаьцна да болхлойи гІуллакхера пахи дукхагІа хилар. ДІалачача шера халкъа боахамера болхлойи гІуллакхера пахи 3 процент тІеххтайтаб.

1967 шера халкъа боахаме хьожача профессионально-технически училищаши школаши йистехьа 7,6 эзар кхоьна йоахан.

Халкъа боахама дерригача доакъошка болх беш да лаьхкенна цхьара специальни дешар даьна йола 42 эзар специалист.

1967 шу [illegible] болхлойи гІуллакхера пахи тІе дайлаьа болх а беш шин дайлаьра салоІардама цІенаштта болар йистедаьаьр.

Пяталетка шоаллагІа шера болхлойи гІуллакхерча пахьа план юкъера лаьрхІача 4,4 процент лаккхденна, хІаьта семилетка шерашка (1959—1965 шш.) цхьан шера юкъера лаьркІа 3,2 процент мара лаккхуйй ца хиннача.

1968 шера 1-ча январе йоаз халкъа боахама дерригача доакъошкарча болхлойи гІуллакхера пахьа [illegible] йоагІ лаьдах бетта 80 сом да, хІаьта кхыйолча категорей болхлоша — бетта 70 сомега кхачайла.

1967 шера общественни фондаш чотах бахача наха дІахта пенсеш, стипендеш, пособеш денад 59,4 миллион сом, е пяталетка хьалхарча шера дехьачул 3,8 миллион сом дукхагІа.

Сберегательни кхалкъа шера [illegible] 92 эзар сита, [illegible] 18 эзар [illegible].

Пяталетка хьалхарча шера хинначул 9 процент дукхагІа хиннай бахача наьха доходаш. Цунца цхьана дукхагІа промышленни йоаьани товараш [illegible] а [illegible].

ХІара шера дукхагІа ахча Іоаьа наха сберегательни кассашка.

ХІанз республика сберегательни кассашка ахча Іодиллаь 175 эзар сег ба, е соахкапчул 9 эзар сег дукхагІа. Цхьан шера 10,6 миллион сом дукхагІа хиннад сберкассашка Іодиллаь ахча.

Аьлча кхоачам ба, хІаьдикъача пхе шера (1961—1965 шш) вкладаш 13,2 миллион сом алсамъяьньхкига, хІаьта укх пятилетка шин шера 22,4 миллион сом.

1967 шера общественни кхачаш а йоаш пайчахьалкхеши кооперативни торговой, розничи товарооборот 332,0 миллион сом хилар е маьлашка диллача 1966 шерарчул 10 процент алсамъяьлар.

СаьагІа дегІаьхай юртара торговаш. Общественни кхачаш а йоаш потребительски кооперацие товарооборот 1967 шера 10,5 млн. сом хилар, е маьлашка диллача соахкарчул 12 процент лаккхъелар.

Цул совгІа потребительски кооперацие организацеша моттигерча рынке эттеш миллион 2,7 миллион сома юртбоахама продукташ ецай.

Общественни кхачаш предприятеш а йоаш розничи торгови сета товарооборота 1967 шера план 102 процент кхоачашъяьй. Цу дакъе: розничи торговле предприятешка гІоала 103 процент, общественни кхачаш предприятешка гІоала — 99,8 процент.

Общественни кхачаш предприятеш а йоаш розничи торгови сета товарооборота план мах бечо организацеша миштта кхоачашъяьй хьахьоах укх даннаша:

	1967 шерара розничи товарооборота объем (эзар сом)	Шера план кхоачашдар, проценташ
Моттигера торговаш	143.120	102
Грозненски горпищеторг	38.478	101
Грозненски горпромторг	30.080	102
Грозненски гастрономторг	16.554	103
Универмаг	22.680	103
Грозненски горплодоовощторг	4.707	102
Столовайи ресторанийи трест	10.271	99,7
«Грознефть» объединени УРС	38.263	103
Къилбаседа-Кавказа Машинаьгъа Грозненски отделене ОРС	11.300	103
Аптекоуправлени	2.294	106
Союзпечать	2.885	99,0
Книготорг	1.751	103
Респотребсоюз	100.499	102

Товарооборот дегІаенна а бахача наха мел эша яц швейни изделеш, тІоарска хьачаш кога гІирс, хьайола трикотажни хІамаш, холодильникаш, мебель, бытовой хІамаш.

1967/68 дешара шера республике болх беш я 472 юкъараобразовательни школа, цига дешаш да 240 эзар бер. Цул совгІа, болх беча юртахоехчаи кагирдой 71 школе дешаш да 14,8 эзар сег.

Городашкареи юрташкареи 15 школе-интернате дешаш а пайчахьалкхено Іалашдеш а 4.942 дешархо да.

Республика юкъараобразовательни школаша, болхлойи юртахоерча кагирлойи школаша, сайрийнарча, сменни, заочни школаше пяталетка шоллагІа шера 10 класс яьккха юкъера образоваи йола аттестат а еча арахийцаш 7.156 дІаьмига сега йоІа.

Укх пхе шера массанена а юкъера образоваи луаьа довзара кийча ди а республика юкъараобразовательни школашка.

2 лаьхкерча 13 юкъерча специальни дешара заведенешка дешаш да 27.430 студенти дешархой, е соахкарча дешара шерарчул 1.130 сег дукхагІа.

Пяталетка шоаллагІа шера цу дешара заведенешка кийч а ва промышленностъ, гІишлошъяьча, юрта боахама, культурно-просветительни учреждениешка, халкъа боахама кхыча доакъошка болх дІаьхожадаьа лаьхкери юкъера специальни образовани йола 3.750 специалист.

ДІадахача шера лаьхкерча юкъерча специальни дешара заведенешка дІайийла юкъерии баргІ шерарен школаш чакхьйоха 6,8 эзар сег, дукхагІа студенташ ба хІанз дийнахьарча отделенешка.

ХІара шера дегІайоагІаш латт культурно-просветительни учреждениеи сеть, тоалуш латт городашкеи юрташкеи бахача наха культурни гІулакх дела. Республикера къахьегамхошта гІулакх деш я 347 библиотека 500 совгІа школьни, технически, специальни библиотека. Цу ерригача библиотекашка да 6 млн. совгІа книжка.

ЧІоагІа тоаяьй гІабахаьйта лелаяу юрташке бахача наха культурни гІулакх дела. Республика юрташка я 260 массови 318 школьни библиотека, цига да 2 миллион совгІа книжка.

Юрташка бахача наха гІулакх деш да 89 культуре ЦІа, 263 юртара клуб. Клубашкеи кинотеатрашкеи болх беш я 210 киноустановка, 41 эзар сега кино хьожа торо лу вар. Юртал арахье хьайбаш леладечарна, колхозийи, совхозийи кхашкерча станашка, бригадашкеи фермашкеи болх бечарна гІулакх деш я 27 автоклуб.

ХІара шера тоалуш а шорлуш а латт бахача наха бытовой гІуллакхаш дела. Цхьан шера 7 млн. сома маьха бытовой гІуллакхаш даьд, е соахкарчул 1 млн. сом дукхагІа.

Городашкеи бахарен дукхагІа йиш юртахоша бале а шерра дал гІулакх городашка бахачарна даьхаь 19 процент мара яц.

ДІадахача шера бахача наьха укхацІено доразрак церна медицински гІулакх долга тоадараш гІеаяль мероприятеш кхоачашъеш хиннай.

Республика дарбан-профилактически учреждениеш шерре а 7,9 эзар мангий йола 72 больница, 161 амбулатори, 275 фельдшерски пункт.

Республике бахача наха гІулакх деш да тайп-тайпара торгаш йола 1.740 лор, юкъера медицински образовани йола 5.524 болхло. 10 эзар сега кхоачаь 17 лор юкъера образовани йола медперсонала 54 болхлой.

Школе доха да йоацача берий массаьарен сезонни учреждениеш да 7,3 эзар бер. Городашка араххьара къахьегамхой оздоровительни лагерашка хІаьйа воагІахьа салоІаш хиннад 27,4 эзар бер.

Республика болх беш я 11 санаторий, салоІа цІенош, профилактори. Цу чаравиннашка шоай укхацІено тоаяьй 19,0 эзар болхлочо, гІуллакхерча наха, колхозхоша.

Іаьржа форда йисте шоай зевачницаш йолаш я республике цхьайола предприятеши организацеши. Туристски экскурсионни управлене вІаштІехьдоах къахьегамхой вай республике а Кавказа кхыча республикашка а саьаІа чухата.

1968 шера 1 январе къатІаккхоачаш, цига дІаьайнай лоархІачаш 1 миллион 60 эзара сег вах республике.

* * *

Пяталетка кхоаллагІа шера чубенача республика къахьегамхоша чІоагІа къилер дІайийна кхоачаш лоаттабу пхе шера план 1970 шера 7-ча ноябре кхоачашъяра, В. И. Ленин ваь 100 шу хьаьра доха цадегІа пайхъадахара.

Нохч-ГІалгІай АССР Статистически управлене.

СССР ГЕРЗАШЦАРЧА НИЗИЙ 50 ШУ ДИЗАРГА

ДОГ МАЙРА ЛАЬЧА

СИЙЛАХЬ-БОККХА Даьй-мехка тlом... Из советски халкъо, герзаша кийчбенна тийшача бахках вай мехка чуйаьйлаха фашистски гlаьрахой хlаллабеш аьккха сийлахь-йоккха котало я. Цу бирсача деношка шоай хьансара социалистически Даьхе лорае, цаl санна, гlайттача советски наха деррига дуненна дlагайтар шоаш эшабе могаргдоаш хьацкха низ боацилга.

Дlаухарада шерош. Сийлахьйоккхий котталонаш йоахаргьа советски халкъо вай мехка коммунизм хьалъеча. Цхьабаьда, цlаккха йицлургьац халкъанна Даьй-мехка тlема турпалий цlераш, цар дехала гlулакхаш, къонача тlехьенна боккхача безамца lома а еш, дlахе детlаккхуьнаргья цар сийлен традицеш...

Сийлахь-боккхача Даьй-мехка тlема турпалех цаl ва летчик Мальсагов Татархана Ахьмад. Цунна тlом тlа карагlдийнна турпала гlулакхаш деррига довзаш дац вайна. Цхьабакъда, доазараша а лаппал ду из ший халкъа, шийи Социалистически Даьхен низа воl хилара. Къона коммунист, къона эпсар шийи вахар ца кхоадеш лийтав къизача фашистски оакхарех.

...1941 шу. Мехка чуххестаб lаьржа кlур. Гера бе делла моастагlчоа духьала гlеттад деррига советски халкъ. Тlом болабеннача хьаьккхарча деношка шийи наккха воl — Ахьмади Махьмади тlем тlа наькъавахкар Аьлти-Юртарча Мальсагов Татархана. Кербоагаш ше вале а дог ца хейташ аьнар къаьнача партизаца шийи къонгашка:

— Шоай вахар ца кходеш латташ фашистех. Котало йоацаш цlа дахка мигъ бац шоаш. Даьна цlеца даькка lаьдаш, кортамукъе Даьхе сийленна лораелаш хьаьрваьннача моастагlчех.

Васкет хиннa дог чу дийнна къонгашта дас аьна дешаш. Дlаделладелар тlема денош. Дукха за дlалехьа дагlен наьнагех кхаьчар воккхагlа волча воlа лейтенанта, летчика Мальсагов Ахьмада яздаь кахат:

«Са воаша да шуга, хьинцца дош наши, — ходера цо. — Ихадо да са фашисташца тlом бош вала. Оаха фашисташта хейтаргда, фуд кортамукъе Советий lаьдал яхар. Наьа, со тlом тlа воданна хана ше гlайгlане хийтар ца хийтар. Аз дехар ду шуга са сагот ца дар. Со мегам-паргlата ва. Гlоттам а вуваш а сай тешаморча самолетаца ва ва. Хlаллаборгlа фашисташ!..»

Хlара шийи дешьоша даьген наьнагеи хоам бора цо, цар са тедеш, тlема котталонаш йоцаш.

«...Тха сагот ма де. Тахан дешо а ххеда хlалларагва Гитлер. Хlаьз со вода сай самолетаца тlема задани кхоачашъе. Аз бирса етт моастагlчоа, хlаьта еттар а а са чудача кхаь. Из партизна. Даьхенир, ханкъе къахьаннара са дехкар да. Шун дехкар да къахьогаш гlулакхашца тхьа чlоагlьдар... Бемьдар вайгалье да. Фашисташ ваьй моастагlа!..»

Иштта хlара декал йубенна, доккхача деала, йоккхача гозалца къизача моастагlчох майра латаш вар Ахьмад. Шийи тlема накъостанта юкъе из чlоагlа бедгалваьннавар. «Лоамах лаьча» аьнна цlи тиллар цар цунах.

ЦХЬАН дийнахьа Даьй-мехка тlолла ге баькха, даьи наьнех дегаш доадаь Ахьмадага кхаьчар lаьржа кхаъ: «тlем тlа турпала латача [illegible] шун зlамагlа вола воша танкист Мальсагов Махьмад...

Фашистски оакхарий!

— Аз дехаргьа вешийн чlир! — йоаллаш дехкача Ахьмада хето. Кхы а бирсагlа етт цо фашисташта, кхы а уязрагlа уттl цун бомбардировщик моастагlчунна lоажал йоаржаеш.

Тайп-тайпарча моттигашка тlом беш хилар Ахьмад. Цхьа вай бlу Днепрах боалаш шига хиннача «Правда» корреспондента иштта яздаьд «Правда» тlа Ахьмадах: «Паммаланнагга честь а доккха самолета гlа хийра летчик. Цо чlоагlо йир, мегахьа санна хьаьла чункайса бомбаш кхета еззачча цо кхето, шийи самолет оррига бомбаш а тlехье сехьа йоале гlертача фашистанта lотlатаха. Ерригача полк чlоагlа саготдеш хьижаш йар шийн накъостага.

Полковника Кучерова йоахар:

— Ахьмади дехкар кхоачамдергхиладрах са шоп вож, хlама гlача цицка дерга цу царех. Вешта ма мичов из, хlама гехьаг!? Дукха за дlалехьа разведка хоам бар, бомбардировщикца фашистий оррига чlоагlане хlадоаьлий, аьнна. Тlаьхха кхачар Ахьмад ше а. Дехкар кхоачам а дайд, самолет бехкаша а яь, аьнна, хоам бир цо полковникага...»

Запорожье тlом беча хана Мальсагов Ахьмада тамашийна майра гlулакхаш деладаьд. Цун самолет гучаювлаш хиннаб фашисташта вlалла йоагlаргьиц, аьнна, хетачахьар. Массехк дийнахье, цхьаза цхьан дийнахьа массехказза водаш, моастагlчоа бомбаш етта кхаа ве. Цо чlоагlа кхераш тlаллаттабаьб фашистанта, хlалланбаьб дукха бlухойи тlема техникех.

Цига цо йохайир пхиъ зенитни оруди, 27 автомашин, 79 танк, хlаллакир 100 фашист.

Иштта массаза а моастагlчоа меттахьа техаш, лийтав дог майра летчик Мальсагов Ахьмад. 1942 шера 7-ча январе СССР Лакхехьарча Совета Президиума указах цунна еннай Цlеча Байрахха орден.

Шийи даь, къаьнача партизана Татархана васкет дина кхоачамдаш тlом баьб Ахьмада. Коммунист Мальсагов цlаккха юкхавоагlаш хиннавац тlема задани кхоачаш ца еш. Цу дийнахьа а дlахьа кхоачамдаьдар цо шийна хьалхашка оттадаь декхар. Бахьда, наьрша юхаса вlаштlехьадахавар: ехар самолет...

Гаьнарча Нохч-Палгlайчене, Аьлти-Юрта даьгеи наьнагеи кхаьчар пхьаьхха lаьржа кхаъ:

«...Командовани а иштта ерригача личен составе а чlоагlа хало а хетош дlадхайт шуга, шун воl, воинхагlа хилa лейтенант Мальсагов Татархана Ахьмад, тlема задани кхоачашъеш Ворошиловградски областерча Ново-Ирасни кхача юрта гаьна йоаццача [illegible]

Воинхагlа волча лейтенанта А. Т. Мальсагова тlом болабеннача деношка дениз Даьхе бахьан латтача тlем тlа хьагейтар Ленина партe гlулакха, Социалистически Даьхенна бевзам бовцаш ше мутlахьа велга. Из майра, доил деле Цlеча Эскара командир вар...

Оаха, цхьанне санна, массане а, наlаит хиннача моастагlчоа бирса техаш чlир лехаргья тхоай накъостанта, гlутваьвсии воинхарий хlамнеш...

Полковники Кучеров.
Бат. Комиссар Янович.

Иштта Даьхе дораеш шийи вахар дlаделлад Мальсагов Татархана Ахьмада. Вай дегашка даим латтаргьа дог майрача лаьчан кура дlи!

А. [illegible]

ЦУ ДЕНОЙ СИЙЛЕ ЙОВРГЬЯЦ

Самарддийнахьа Грознерча гарнизона эпсарий Цlагlа тlема-юбилейни исторически конференци хилар. Конференце дакъа лоацаш хилар граждански Даьй-мехкен тlемий ветеранаш, кхыбараш.

«Советски Герзашцара Низаш Даьхе лораю 50 шу» яха доклад йир эпсара В. Х. Балыкова.

Цул тlехьагlа граждански Даьй-мехкен тlемашка шоашта бlаргадайнарех, Советски Эскар хьахилларахи цун сийлен гlулакхехи дувц империалистически, граждански, Даьй-мехка тlемий ветерана, отставке волча полковника П. И. Павлова, Даьй-мехка тlема ветерана, Советски Союза Турпала, запасе волча майора Ш. С. Абрамова, граждански Даьй-мехкен тlемий ветерана, отставке волча генерал-майора В. И. Григоровича, Даьй-мехка тlема ветеранаша: отставке болча подполковника П. М. Хромченкос, генерал-майора М. П. Попкова, полковника А. Я. Косякова.

«В. И. Ленин социалистически Даьхе лорадрахи Советски Герзашцарча Низий белгалонехи» доклад йир эпсара И. А. Братушка.

Укхаза хинначар дика лайда яцаш, сакъердамо чакхъяьлар конференци. Из чакхйоалаш «Хьай цlа хьона дезаш дале» яхача кинофильмага хьежар конференце дакъа лоацаш хиннараш.

Сурта тlа: (аьрдехьара аьттехьа) Советски Союза Турпал, Даьй-мехка тlема ветеран Ш. С. Абрамов; грозненски гарнизона эпсараш В. М. Малинниц А. А. Антонови; Даьй-мехка тlема ветеранаш М. П. Попкови В. Я. Григоровичи, грозненски гарнизона эпсар С. И. Овчинников.

Ю. Моздова сурт.

Редакционни почтацара

ИНСТРУМЕНТАЛЬЩИК

Тха инструментальни цехе коллективо шийна хьалхашка оттадаь декхар кхоачаш ѣ деш чаккхдьиккхад дlадаха юбилейни шу. Завода арахецача электроприборашта эша оснастка кийчъяра задани 101 процент кхоачашйир оаха.

Лоххаш из темп укх керлача шера а. 10 ден. задани кхоачашъяьй 106 процент. Наггахьа болало висаш шийдийнахьара задани тlехйоаччаш ца еш. Иштта хила а доагlа кхьа хlана [illegible] хlана хlираж шии ди мукъа а долаш бу оаха болх, хlара шийот доархlаме.

Къайле яц, хьалхагlа нийсса 8 сахьат дахьча шийи станока тlа болх бе, дlотташ дукха хилашка 8—10 минута «маьже а хьоийийа» воазачунгавазачунга таттар а дийя маза вlадоладаьннар болх. Хlана кхана тайпара да.

Балха из дlадоладелча, наггахьа сег мара нийслаш цехе гlолла лелаш вах чуйнна къадьега отт. хьалхачул шийнагlа боаг социалистически яхьа йийг.

«[illegible] кнага» оал тха инструментальни цехах. Шlавйла йича за а да из иштта. Тха болх мелбема массаболча цеха, къайболча производственни участкашта lатть, хlана яьнча оаха хьасча оатхалеч оlашатlехх кхыча цехашта приборaш.

Кхы а бехктохкамегlа да тхона хlана хьалхашка этта декхар. Укх лоенашча хана тха цехера дlайола а из керда шиш тайпара инструментеш арахеца езаш я завода. Тхога хьежаш. оаха уж сихагlа арахецарга дог доттаьд. [illegible] лукха йлотникаш, штукатураш ба.

Электрофаттанеш» болх бе мел атта гlа да дукха дезаш а дац. Дlакхача замо йита вай дахчана фаттанеша кулгаш «lоазоха», дукха ха йоаю оаха, ный е водаш цlенъеш, шаьоъеш «Шизаеш» дьараш балха юкъе хьалча товаргдаьх.

Тlаккха мел дикахетар хургда штукатуралшта [illegible] «затирочни» машинкаш бе ѣхача! Машина дукхаж сихагlа а кулгашта дукха хало ца еш а бергба из болх.

Хlана уж машинкаш хьзера кийчо еш да тхо. Чоалхаве болх бе из. Миллиметра ззарагlа дола дакъа чухьра тlехьен доаш нийге хила еза царга дlайохийтии йола оатхалаш. Гоаза хила еза уж чъе оза болхло, хlаьта уж болаш ба тха цехе.

Уж бе фрезеровщик Даниьлгов Борис, шлифовальщик Кодзоев Махьмад, координатчик Лолохаев Махьмад, слесарь Фисенко Георгий...

Традици я хиина дlадахад тха цехе цхьа дика хlана: хье дика кхетарах, болх бе ховш хиларах кхоачам ма бе — наггахьа санна хьай лоллахо тlехьаус из дика болх бе lомаве.

«Еллоев Салиа аlалла профессо а йоааш вар тхо долча вокlаш. Хlана шоалагlа заводa а йолеш токарь ва из. Цунна хьийхар Котиков Махьмад ва. Гlалат ца доалийташ болх бе хоьш хlана строгальщика Газгиреев Руслана а. Цун хьийха Лолохоев Хьусен ше а ва бола дика беш.

Тха цехе 60 совгlа болхло ва кхьхьегаш. Массане а цхьа уйла я цар — пятилетка кхоалагlча шера а шоай цеха сий лакха лоаттаде. Из бахьан хьег цар кьнаре къе а, шоайла новкъостал а ду.

А. ЩЕГЛОВ,
Маьсарерча Апраea Гlапура цlерагlча «Электроинструмент» завода инструментальни цеха мастер.

АТТАЧА ДАРГДАР

Тха районе эггара хьалха 1963 шера болабелар свекла водкъараш заводашка переработка яраш дlае. Во бапар цу шера хьахиина хьувхьам. Шерагара-шерага лакхлу боахамашка свекла кхеяра агротехника. Цунга хьежжа дикагlа хьувкъ из культура тха кхашка. 1966 шера плаках кхее езар 4 ззар тонн мара йоацача чуйнар 6 ззар тонн яр.

Кхы а толашагlа дар юбилейни шера из культура кхеярах хьахинвар. Дуккьал плана совгlа тха свекла лелдераша соахка приемни пункташка дlачуенна свекла 6,5 ззар тонн хилар.

Иштта лакха хьоккхаш даьзарал цlи хеаяча кахаца пхьан мугlаре ба тха свекла кхеераш а. Иштта «Ингушский» совхоза звеньевойс Болкароев Юсупа гектара тlара 594 центнер свекла кхеваьй. хlаьта Ганзалоев Махьмада хьоккхам кхы а лакхагlа ба — 636 центнер. Соахка из кхеярах района боахамашта хьахиннад 300 ззар сом. Цул хьалхарча шера дахьдар 185 ззар сом мара доацача. Цул совгlа боахамашка доакъара дахьрlа йитай 2 ззар тонн свекла.

Из йоацаш цхьаьнна цхьан хlамана а пайдане я из культура кхееш хилча. Заводе дlачуеннача свекла тоннах ах тонн мах боапаш йоа лаьлу боахамашта. Из хьайбашта буабеш хилча шура мел тlакхет ловш ца дий.

Цхьабакъда, дика хьувкъаь из маьхера культура чуэцача дукъха йовкъарленаш ниъелу. Лоа сеннах латт аьнча ма латт, свекла чуэцача хана из кхашкара дlадахьа транспорт ца тоъарах. Мераа оалаш кхашкара шийи хана дlа ца хьош ладарах дукха талх. Дlадахача шера тха района боахамаша шин беттага кхачалда дlаьлдар уж балхаш транспорт кхоачам боацаш хиларах.

Хlаьта гlулакх эргадьккха хурна йиш я. Хlанзалча кхашкара чуийю шекара свекла Моздоке 40—45 километр ниъ а беш дlаккхьор. Цига я приемни пункт. Геттара атта хургдар Малгlабикерча готтача аьшканаьхье йисте Моздока приемни пункта филиал йиллача. Цо геттара аттача йоаккхаргьар тхона хьалхашка латта проблема: шекара свекла талхарах хула зе дlаларгдар, мукъаргьар техника, мах.

Укх шера шекара свекла кхеяра итт механизированни звено вlашагlъеалаь оаха. Мерза оалаш кхеераш тайша ба укх шерара толамаш кхы а дикагlа хургхиларах а пачхьалкхенга бlаь ззар центнер шекара свекла йоха йиш хургхиларах а.

А. ДАСНИЕВ,
Малгlабика района эртбоахама производственни управлене мертара агроном.

Дика беркате лераш йитар дlадахача юбилейни шеро. Шера задани кхоачашйир оаха ханал цхьа бутта 10 дии хьалха.

Бакъда, тха продукци тоъац нагlабоагlаш латтача города, района, юрташта. Тха комбинато денбус арахец 4—5 тонн маькх, хlаьта наха цу юкъа еш 15—16 тонн.

Мишта дlадоаккхаргда из кхоачамбоацар? Дукха дийшад из, кхукха лийтъаь вах. Юхера а маькх ю завод хьаелла лаьрхlар Малгlабике. Района кулгалхоша сихлир из гlулакх, эшаш дола сметни документаци а вlаштlехьдаьккхар.

Чlоагlа гlалбахар укхазара нах дlадахача шера бlаьсти. Берлача города йисте йlаьха кlоарга сантараш яха йолаелча. Дукха ха дlалехьа лара еддар. Кхы ха ца йоаеш сика яттар пенаш Курицына Александра бригададарча гlишлонъераша.

Бакъда, цул тlехьагlа кхы хувзалуш хlама хилазар дукхача хана. Нах шекбала болабенача ханна тховнаш тахка белабелар «Грозпромстроера» бахьа болхлой.

Цул тlехьагlа хьалъеш латтача завода балхана дакъа лаца йолаелар «Южтехмонтаж», «Севкавэлектромонтаж». Уж дукха сагота бап из доархlайера объект сихагlа болх бе йодаллийтара. Дукха ха я завод продукци арахеца декхарийла йола ха тlехъьена. Из ха яр — 1966 шера тlехьаре бетташ. Хlаьта а шортта сабаре богапхьида санна гlа боахаш из хьалъерaл укх хана чьакхаьчай из.

Дукха ха я укхаза дика, тlехъьача lалла говзалца яь оборудовани хьаена. хlаьта из дlаеттa елга тlехьалоах лаккхеха вай йийцача организацеша. Дукха кхетаж ахийтад, дукхаь уттаж а, телефонашца а дукха къамаьл даьд, хlаьта заводе дукха хувцам хилац.

Сона хетаж, республикера гlишлонъю организацеш лаьрхlа уйла тlаьхийта езаш яр цу завода. Хlана аьнча Малгlабикерча мехкдаттахошта хьалхашка латтавж бехктохтаме декхараш да. Царга хьежжа кхоачашде деза пар хьаштaш а.

Цул совгlа, из завод яь аьнча аттагlа хургья Сунженски района, кхыча моттигашка беахача наха а цо дийнахьн-буса арахеца маькх хlама ца эшаш кхаь районе тоъал хургья — 45 тонн.

БОГАПХЬИДА САННА ГlА БОАХАШ

С. ДОДОВ,
Малгlабикерча хлебокомбината директор.

11-ча январе республика пачхьалкхен торговлен обществени кхачани болхлой актив хилар Нурадилов Ханпаший цlерагlча театре.

«1967 шера беча балха дlогехи 1968 шерарча декхарехи» доклад йир Нохч-Гlалгlай АССР торговле министра Ф. В. Мирчева.

Шийи доклада тlа нов. Ф. В. Мирчева белгалдьаьккхар, шерра социалистически яхь йоаржаяр бахьан делаш республика пачхьалкхен торговле болхлоша 1967 шера оттаьь товарооборота плана 102,2 процент кхоачашъяь хилар, цу дахьъе розничи торговле — 102,5 процент. Ерригача торговни системашка гlолла 8 млн. сом маьха тойи-тайпара товараш дехкаа планал совгlа.

1967 шера дика къахьийгад товарооборота план тlехкхоачашъяьча Гастрономторга, Грозненски хьунторговни база, Горплодоовощторга, Грозненски универмага, «Грознефта» урс-а, «Чечингушводстрой» орс-а коллективаша.

1967 шера плана 325 млн. сома маьха доха дезаш хиина товараш Нохч-Гlалгlайчен пачхьалкхени кооперативни торговле доахад 333 млн. сома маьха.

Хlана йиза кхоачашбеш дабанача наха эшача продовольственни товарий дукйиа тайпаш: маькхи булкаш йола хlамаш, макаронаш, шекар, кондитерски изделеш, кулс, маша даьтта, генарий даьтта, маргарин, баьмазарий консерваш, кхьираш.

Дlадахача шера тоьал йоад баьб оптови базашка, торгашка, орс-ашка наха дукхагlа хоттаж дола товараш малагlаш да хара.

Хьайийллаь 14 тика, обществени кхачан 18 предприяти, 42 палатка, киоскаш, павильонаш.

Торговни сеть дукха дикагlа lалашъьй хlана холодильни, торговотехнологически, подъемно - транспортни оборудованеца. Дуккха а дукхагlа хиинай обществени кхачан предприятей. Керда хьайийлларех я: «Пищевик» кхача заводе йиллa 200 сага lоха моттиг йоад столови, № 6 болча профтехучилище, педучилище, гор. Гудермесерча «Медизструмент» кхача заводе, № 41 болча школе [illegible]

Къаьстта дика къахьийгад товарооборота план 107,2 процент кхоачашъяьча гор. Грозне Дорресторана коллективо, «Арфа» яхача кафе, «Терек» яхача ресторана, ОГНИЗ орс-а № 22 болча столове коллективаша.

Мах беча организацеша 1966 шерарчул дукхагlа кийчъяьй «картошкаш — 4300 тонн, баьлдараш — 4000 тонн, сен — 630 тонн. Цу дахьъе дика хlамаш карагlаьйнад Горплодоовощторга коллективаша.

Юбилейни шера тlайина социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдара лаьттача къовсаме шерра яьржар коммунистически къахьегама тlехьара яхь.

876 бригадо дакъа лоаш коммунистически къахьегама бригада яха цlи яккхара лелаеча яхе, хlаьта царех 90 бригадана хlанзал а еннай из сий дола цlи.

Докладчика белгалдаьккхар базача наха деш дола гlулакхаш тоазара нийсса оптови базай, торгий, предприятей бахха тlа къоасталча йиса дукхха проблемаш, кхоачамбоацараш хилар.

Дукхача организацешка, бlарча хьайийцача товарооборота план кхоачашъяьале а, предприятеш я 1967 шера товарооборота план кхоачашъяяза. Цу тайпара тикаш Горпищеторге ях а, «Гастроном» яхача торгенъ, Горпромторге —шийтта.

Дукхача тикаша цахаддаш декхараш хилийтаж шортта долаш дола товарaш. Иштта уж тайпа товараш доацаш моттигаш хиинай «Старогрознефта» орс-а №№ 10, 44 болча тикашка, Горпищеторга №№ 54, 85 болча, «Сунжанефта» орс-а №№ 7, 2 йолча тикашка, кхычахьа.

ДИЗЗА КХОАЧАШДЕ КЪАХЬЕГАМХОЙ ХЬАШТАШ!

ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ТОРГОВЛЕН ОБЩЕСТВЕННИ КХАЧАНИ БОЛХЛОЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ АКТИВЕРА

Хlана а наха эшачул лахагlа ба обществени кхачан боараш, кхоачам болаш ца столовеш. Продукташ чакхъахара механизаци эсала я.

Дукхача моттигашка антисанитари дьад тlа лелаш столовеш. Масала, 1967 шера дезинфекци ея цlенъеи 7-ча дlакъайлай столовейи ресторанийи треста №№ 1, 15 йола столовеш.

Обществени кхача кийчбечарча дукхача болхлоша безаме тlалаца посетителаш, марша паргlато, сатем хилийтац.

Кийчбеш бола кхача хlама а чам боалаш бац. Кхача чам болаш хила йиш ца поварий квалификаци боараш лоха хилча, хlаьта хlана укх сальта из лефтlа ба ала йиш йолаш а бац.

Вала мах ралаа бец торговлен обществени кхачани пхьайолча предприятей балха. Моттигаш хиинай продавецаш, официантaш вйдарлоша гlожа а терко йоацаш а болаш, таразаш ушалга, метр юстилга нийса ца леладеш, маьхаш совдоххаш.

«Октябрьнефта» НПУ орс-а № 15 болча тика продавецаша Дьячковаси Куьзьминаси 2 сом совгlа а доахаш ехкай малача маьха польски полуверааш; столовей треста № 1 йолча кафе производства заведующе Лебедевай йеккагlа стандартаа 6 процент могlа бола фассофицированни тlоа беккаб.

Цу йоькъ йоацарашех кхоачам йоацарашех торговли болхлой общественносто къовсам лоаттабе беза, хlана аьлча цар беча оагlоразьара lоткъам бу торговни предприятей балха.

Халкъо лелалу товараш хьадехьа во оlаштlехьаьаккхаз кхачан промышленноста Министерства, моттигерча промышленноста Министерства, базача наха бытови гlулакхаш деча Министерства, гlишлой материалий промышленноста управлене предприятеша. Мах беча организацента товараш телара планаш кхоачашъи царех дукхачар: масала, «Металлист», яхача заводо 1967 шера хьабеннабаш 10 ззар мени, «Терек» яхача фирмана тlаlлсед 274 ззар сома товараш, «Художник» яхача фабрико шерагара-шерага кlедиrъю елкаех укха шуша доваоргаш арахецара программа.

Республика промышленни предприятеша йоагlача тайпара уйла яц шоай ресурсаех базза пайда эцаран наха эша товараш дукхагlа хьадаран. Къаьстта эсала лела керда тайпа товараш арахеца доладелга, из бахьан долаш кхыча краяшкарен областашкарен тlаккхахьа кхаш хул республика предприятешка хьеe йиш йола хlамаш.

Колхозий экономика чlоагlъяр, юртбоахама продукташ дукхагlа яхар бахьан долаш аьттув бола кlанз колхозий рынкашка юртбоахама продукташ дукхагlа йохкара.

Цхьабакъда, рынкай республикански управлени колхозий рынкай директорашеи кlеанга терхалу хиина хувцамаш, эсала лелабу юртбоахама продукташ рынке кхаьара хьакъехьа колхозашцеи совхозашцеи беш бола организаторски болх.

Нов. Мирчева дийцар республика торговле болхлошта 1968 шера дьалхашка латта декхараш.

Цо тlаьхьйхар уж товарооборот лакхьолга lалашдара шоай деррига йиэаш оарцlагlдахара, творчески инициатива лакхъяра, коммерчески организаторски болх тоабара.

1968 шера хьаедла даьрхlад керда розничи торговле 17 предприяти, обществени кхачан 11 предприяти. 24 сахьт болх беребола гастроном, цу дахьъе Орджоникидзе проспекте гастроном, Победа проспекте «Подарки», «Обувь» яха тикаш, Окружной улица тlа Мичурина цlерагlча поселке продовольственни тикаш, Луговой улица тlа «Аргун» яха, «Заводски» районе «Отдых» яха, Октябрьски районе «Встреча» яха кафеш, Кердача Малгlабике кафе, «Грознином» консервни трестен фирменни тиках.

Республика эггара йоккхагlа йола гастроном хургья хьалха типографи хиннача цlенойца.

Товарооборота ахаш толамо кхоачашъяра маькарен дика лелалуши хила беза розничи предприятей оптови звеной болхлой.

Эггара хьалха оlаштlехьадеккха деза шортта долаш дола товараш лахадаш доххаш хулийтилга.

Оптови базай кулгалхоша промышленностагара тlагlертта хьалехьа деза ассортимент йиза кхоачашъелга а товараш шоай хеннахьа лоаттаделга а.

Тахан цlенхаштта оттаде деза мераен мистен шура дукхагlа хилийтара, дарагlа марха хьасоперо хlамаш, коа тlафа оалзазарош, сосискаш, сарделеш, мерза чlоракаш, шекар, ахьйола продукци дукхагlа арахецара дош.

1966 шера товараш lалашдара плана тlа оттадаьд республике хьаьи 7,4 млн. сома маьха тайп-тайпара хlамаш йоккхалга, хlаьта цу гlулакха а дукха къайьега дезаргда моттигерча промышленностаца. Моттигерча безалах а промышленностах а мадра эца беза хlахо товараш, къаьстта а маха тоъал доацеш республика доазонел арахьара тlаккхуьаш доаме товараш, дукхагlа хилийтара.

Дикка тоабе беза маха дукхагlа хоттаю дола товараш малагlаш за хьежаш йолча служба болх. Торговле болхлой декхарйила ба вочча товаранта тика чу боагlа мияк бехка.

Дикка дукхагlа хилийта деза промтовари тикашка мйдарлашта дени деза гlуллакхаш: баракъаш доккхаш, кlадаш доккхаш нистолаш хилийта деза ерригача тикашка, тика чура мйца барахъаш ийцачча гlаьххь хургдолаш тоаде, баракъаш дlахьерчаду истолаш оттаде деза, и. кх. дl.

Дика хlамаш тоъал дукхагlа наргlухила деза обществени кхача кийчбеча предприятента а. Ерригача предприятеша чам болашагlа, хьокха хlамаш кийчделга, посетитель паргlата, сатийна хургвола, цуна эдел лелазергдола гlулакх оlаштlехьаккха деза. Кхача чам болашагlа хургболеш посетителий. гlулакх сихагlа дергдолеш хьал да столовеша хlара хенна кийчлеш дола дзараш дукха алсам па дахар: кхоача дзараш 2—3 тайпал тlех доацаш, [illegible] 4 тайпал тlех доацаш хулийтилга, хlира тухь уж геттара эрга а доацаш.

Торговле гlулакха тlа боахача товархаме да къахьегама механизаци яр. Пlаьшта оlаштlехьаьккха деза керда технологи юкъейоаладелга, денна тlаьхьешам лоаттабе беза цунах пайда нийса эцийтара. Къаьстта чlоагlа уйла тlаьхийта еза песока хьалхалера товараш чудехка машинаш, кхостилаш чудехка оборудовани, мулхаш тlадотташ-доссадеш йола приспособлени эцара.

Торговле а хьалха боахама кхыча доакъошка а гlулакха намагхлаш йолаш нах ба. Цудухьа кадраш кийчъярах йола йоа хlана а сагота гlа харех цаl да. Къаьстта чlоагlа уйла тlаккхийтаза яргьац лакхерa юкъера специальни образовани йола кадраш кийчъяра а хlаьта иштта массови профессех йола кадраш кийчъяра а: продавецаш, официанташ, повараш, кассираш кийчбара, хlаьта уж тоъаш ца хилча, наха дизза гlулакх де дика вlаштlехьдалац.

Мехка хьалхалаттача коллективаша планаш хьалха кхоачашъяра дlадолаяь патриотически гlулакх вай а хьаллаца деза. Шерагlа йоржав еза укх шера план ханал хьалха кхоачашъяра яхь.

Актива трибуна тlара эггара хьалха къамаьл дир Горпромторга директора нов. Герасимюка. Цо дийцар торговли дикагlа оlаштlехьъяккхаш эр ца хиларах. Цо оптови базаш дикка бойке йир цар торговли сете хан-ханнахьа товараш тlаккхувьаш ца хиларах.

«Малгобекнефта» орс-а начальника нов. Аккальгова белгалдьаьккхар Малгlабика мехкдаьттахой товарашна lалашбара гlулакха торговле болхлой дика ка йоалаш хилар. Иштта дийцар цо транспорт ца хиларо, шушашнара, шурий продукци кхоачамбоацаш ца хиларо шоашта новкъарле еш хилар.

Активе къамаьл дир торговлерча товарий дикалга хьожача инспекци управлене начальника нов. Фиткулина. Цо мид къамаьл торговле культура лакхъяра дешашта хетадир.

Активе къамаьл дир «Росхозторга» базе управляюще нов. Абдулвадудова, столовей треста № 6 йолча кафе шефповара нов. Юревича, Грозненски универмага воккхагlа волча экономиста нов. Гарушева, Гудермески торга директора нов. Гезелиева, Горпищеторга профсоюза вlашагlтехача комитета председатела нов. Галича, «Старогрознефта» орс-а начальника нов. Барынькова, госторговлен потребкооперацен болхлой профсоюза обкома председатела нов. Акопяна.

Совещане дакъа лаьцараша доккхий социалистически декхараш тlайийцар.

Нохч-Палгlай АССР торговлен обществени кхачани болхлой актива собране тlаьхьйизар Ростовски областа, Дагестански АССР торговле болхлой социалистически яхь 1968 шера дlахо а лелаяра.

Совещаня чакхйоалаш торговлен обществени кхачани дикагlа болча болхлошта торговле Министерства а госторговлен потребкооперацен болхлой профсоюза обкома а Сийлен грамоташи ахчан премеши елар.

А. ШУАИПОВ.

Лоралелаш: ГРИПП!

Профессор **М. Н. Соколов**

Геттара дукха нах гриппах цамогаш хулаш латт вай мехка къилбаседа-малхбузе. Из дІа-са дуьла лазар кхуьча городашка а районашка а гІоллн дІаккхастара кхерам хІора денна совбуьлаш латт. Из сов тІехбаьнна боккха кхерам бе ала-м дац, хІьта а из теркал ца беш бита йиш яц, хІнга аьлча, юххьанца йийслу из лазар хилара моттагаш теркал ца ярах дукха а дІадаржийта йиш я грипп.

ХІанзара грипп укх тІеххьарча шерашка хулаш хиллачу цу лазара тара а долаш чаккдуьл. Массаза а кхар мо лазар долалу кІирделле — шийла а хеташ, температура лакх а луш, чІоагІа корта а лазаш. Цкъаза бІогора укаш хул. Дерригача дегІа гІоарал лов, пулгаш-когаш лазадуьл. ДуккагІча хана йІовхараш хул, каст-каста Іиршингаш а дуьлаш наг-нагахь — дот пйлу, Іеттаду, че коичлу.

Грипп дерригача дегІаца дІаккхаст. Цук доралалара низаш лаьгІлу, кхыча микробашта духьале яра низ кІезиглу, хІьта из бахьан долаш пІеххаштара лазараш хила йиш а я. Царех къаьстта а кхераме да (бераштан ха яхача нахен а тІехьа) лехкий воспалени. Каст-каста нийслу грипполи инфекцех бронхит, меражачу а лергашка а воспалительни процессаш хулаш.

Сенца доашхалургда хІьта цхьадолча шерашка грипп цхьашаьахьа мІезиг-дукха хьа а хьайн, дІа па даржаш дусаш, кхыча шерашка, массанахьа дІа а даржаш, цунах дукха а нах цамогаш хулаш хилар?

Грипп вирусаша хулийтилга хоаш да. ЛоархІаме да уж вирусаш цхьа тайпа йоацилгех хуьцалуш йолгех дагадохийтар. Грипп хьедеча масса а тайпа вирусех хІана эггара боккхагІча лоархІаме й А-и В-и яха вирусаш. Цхьабакъда, А яхача вирусо хьоадаь грипп текха сагг В яха вирус тІа ца эпача валаш, хІьта В яхача вирусо хоадаьр теккар А тІа ца эппача а валаш. Цул а сов тІа, А яха вирус кхо тайпа я — А, А1, А2. Царех хІоранол тІехьагІа цар шоай тайнах ер тІа ца эцара духьале мара хилаш. Цудухьа да-кх цхьа тайпа вирус е кхиах тарра ярраш тІа ца эцара духьале дикка боккхача боараме хле а кхыча тайпарча вирусо хьоадаь грипп дІа-са даржа йиш йолга. Дьхача земаша хьехьоккхад хІора 10 — 20 шу массаза лала геттара кхы тайпа гриппа вирусаш хьехулаш а дІахо йодеча хане хила йиш йолаш а йолга, уж хьалхарчар духьаленех лоархІаеш йолга. Цудухьа кхетош а ма дий керлача тайпарча вирусо хьеду грипп духьале йоацаш дІа-са даржаргхилар, хІана аьлча нахага йола тІа па эцара духьале кхоачам боцаш хургьяш.

Цхьабакъда, грипп дІа-са даржара йахьан ца хиппа Іаш. ГІулакх мийтад аьлча, из лазар хиннача тІехьагІа хьахула тІа ца эцара духьале дуккхача хана йІаьхлуш яц. А яхача вирусо хьоадаь лазар хиннача тІехьагІа цхьа-шн шу даьлча из лазар юха тІа ца эцара духьален гІад дов, грипп юха а хила йиш йолча боарамга кхоачаш. В яхача вирусо хьоаду лазар тІа ца эцара духьале 3—5 шера йІаьхлу.

Иштта гІулаккха, грипп хилара дІа-са даржари керттера шин фактоpo лийслаш да: белача наьха грипп хьоаду вирус тІа ца эцара духьален хьалои гриппа вирусаш хуьцалуш хиларон.

Грипп дІа-са даржара аламия е йиш йолий-хьогІ, малагІча средствашца е йиш я ца? Цу аьрдагІча дІа-са дуьлача лазарварча къовсама практико хьакьувах, нагахьа санна дІа-са дуьлача лазарашта духьаларча, санитарно-Іенон, лаьрххІа деш долча гІулакхий ерриga комплекс ший ханнахьа а дуккханешта а чаккйоахе грипп дІа-са даржара наькъашка духьаленаш уттае йиш йолга.

Лагаккаба деза гриппах цамогаш хинна саг дукха ка ялалехьа гоаьхьарчарна кхераме хулвзга. Цудухьа геттара лоархІаме да махулла хьалкагІа лазара корта ха а хейва, цамогаш вер дІакъоаставелга. МалагІа лазар да къаьстадер-м лор ва, цхьабакъда, цу гІулакха ший ханнахьа лор волча ваха веза.

Цамогашвар шагІа мел волча хана пІено лелаяра ерригa бокъонаш кхоачашъелаш, юкъарчал доацаш цуна гІулакх дераш мара, кхы бераш а кхийнараш а цуьца цхьана ма хийталаш.

Іиршинагаш дуьлача а кхайкхавеча а хапа йовлакхаца баге дІакъуьла еза цамогаш волчо. Цуьна гІулакх лераша къаьстта а чІоагІагІа кхоачашъе еза шоай пІенон бокъонаш. Гриппах цамогаш йолча нанас бера хІама хьоккхача хана баге а мераш а дІакъуьла еза диназа вІашка дилла чу хи-кисеца.

Грипп хІезигІагІа дІа-са даржийтар духьа помещени а фо а пІена хилийтарга хьежа беза, квартаре кастнастагІа фо уддеттадалийта деза. Мальха яІанарашн боккъалара шенон вирусийн микробийн моастагІий ба. ШагІа хІара дена тІаьда гериш хьекха еза. Уй дила деза хлорин кІир е хлорамин техача хица, хи хІар-а литрах цу хІамай пело Іег а тохаш. Бераша къаьстта а сиха гІа хул грипп, хІьта халагІа тоаха а тоаха цер из. Цудухьа уж кино, магазинашка, клубашка ца кхуьла гІерталаш, хІьта кхуьлалга ца доалаш хилча мара шоаца троллейбусашка, трамвайшка, автобусашка дІа-са а ма кхуьлалаш уж. Цамогаш хинналех бераш дІакъестадаьза ма дитадаш.

Геттара боккхача лоархІаме да школашка, берий бешамашка, ясленяшка гриппах цамогаш хинна бераш ший ханнахьа гучадоахилга. Уккала лораш доккха новкъостал де йиш я хьехархоший дахьа-новноцех. Нагахьа санна бер могаш доацаш хете, корта лазаш, хІама во юаш хулс, ма школе, берий беша ма ахийталаш. Гриппах цамогаш хинпад аьлла хеташ хуле бер дІакъоастадалва дарг дац.

Грипп хьайнача хана тайп-тайпарча берий учреждениешкарча меттел, цхьан школа тайп-тайпарча классашкарча а берий цхьана йола собранеш е йиш яц. Бераш сакъердаш деларчтара ха махулла йІаьхагІа дилийта еза, физкультура занятеш керда фо доача чаккъяха еза.

Гриппацарча къовсама тІехбаьнна боккхача лоархІаме да предприятешка чаккдоаха санитарни пІенон гІулакхаш. Заводашкен фабрикашкен профилактика лоархІамера гІулакх да фо чу-ара деттача вентиляцие новкъосталла а, хІьта китта фрамугашкен форточкашкен гІолла а каст-каста а чІоагІа а фо чудеттадолийтар вІашІІехьдаккхар. Кораш делла деза болх болабалалехьа, делкьийта салоІача хана, смена йистехьиначул тІехьагІа. Фо во чудеттадолийта помещени, бІеха фо—грипп дІа-са даржийтара дикагІа дола гІола, хІьта кердa фоя малхн царгІита чуухалуш хиларо из лазар кІезигагІа дІа-са а даржийт.

Ше къаьсттача лоархІаме да организм йІохйолийта факторош дІаяхар. Вокх оагІора, нехашта уттадаьза дарг аш организм сов шелъхийтара (простуда хилара) духьале ю хьаяш. Къаьстта а кхераме да йийллача коа-наІарех, наІарех, йийллача моттигех, кизга тохаьза долча корех чІоагІа шийла мух чуьеккхаш хилар.

Грипп хьайнача юкъагІа боккха бехктокхам тІабож санитари активана — Шеча жІаргеи Шеча ахбеттен общества членашта а страховой делегаташта а. Цар деклар да гриппах цамогаш хинна нах станошаш тІа йа уттарга хьежар, цамогаш хинараш гучабаха а санитарно-пІенон гІулакхаш чаккдоха а медицински болхлошта новкъостал лоаттадар.

Гриппах цамогаш ца хилийта йиш я гриппана духьалара сиворотка е сиха шіе сиворотках ю гамма-глобулина препарат меража чу тохарца. ДикагІа дарбане я гриппах цамогаш хиннача наьха сиворотках ыьхха гамма-глобулин. Уж хІанзеехьа а етта еза, нагахьа санна шуй дезале гриппах цамогаш лола саг вале. Сиворотцен гамма-глобулин хІора 5—7 ди массаза дала етта еза.

Грипп ца хилийтара новкъостал ду организм чІогІъеш мелдоачо — кердача фено, физкультурац спортоц, пайданагІча тайпара вІашгІехьвахкхача вахара режимо, дукха а оаттамнаш йоаккхача кхачано.

Донецки область. Фрунзе цІерагІча Константиновски металлургически заводе хьаьлшй керда цех. ІалабЬкте доккхача корпуса чу хьалъеттай автоматизировании калибровочни линеш. Царна йола оборудовани Чехословаке заводаша яйтай, хІанна вовшал долча мехкарa баькнача вай доттагІий новкъосталла вІашагІа а еллий ю.

Кастта константиновски металлургаш хьае бозалургба керда продукци — тайп-тайпарча профилех йола калиброванни прокат.

Сурта тІа: калибровочни цехе. Оператор - калибровщик Михаил Чальцев механизированни линеш юйсьа вІашгІехьйоаплаш воаца.

С. Гендельманов сурт.
ТАСС фотохроника.

Машинаш цІенъю электричества

ХІанзалца юртбоахама машиний балха мажненаш хоттах цІенйора хи е тоІадаьча фе новкъосталца. Цхьабакъда, цу тайпара цІенъяра эффективность лоха яр.

Уж цІенъяра аттагІа дола хьисап хьалхадаьккхад симферопольски инженеро Виктор Трушляковa. Хоттал дораю маьженаш постоянни тока электрически пенах тІаьхот катода меттел. ХІьта анода роль лаьрхІа йолча заземлитело — диско е урсо кхоачашъю.

Постоянни ток ахара кхоккам хорж электродашта юкъерча пилян кхоккам цхьан сантаметра массехк ятт вольт кхоачаш хургболча тайпара. ТІаккха балха маьженеи заземленеи юкъе электрокинетически процесс хул: тІоадаа доакъолташ анодагара катодага дуьл, хІьта чІоагІа доакъолгаш — аноагІа дуьлаьа. Из бахьан долаш балха маьжеи металлически оргеи тІаьстача доакъолгех мукъа а йол, цуьна тІа ди нордув я иж. ТІаккха машини дакъача лаьтта тІа санна йола.

Сергей ШАНТЫРЬ,
АПН корреспондент.

Нохч-ГІалгІай педагогически институте аралъенной многотиражка хьалхара номер. Сагата ба студенташ цуьга сихагІа хьежа. Этаро хьйлхаро доаедоц, хьалер естественно - географически факультета студенташ.

СУРТА ТІА (аьрдехьара аьтта-хьа): Верещак Галина, Балунов Владимир, Вартанов Анатолий, Баймуллатова Ала, Анисимов Павел.

Ю. Бабенко сурт.

ДУНЕН ТІА ЭГГАРА НИЗ БОЛАШАГІЙОЛА ДОМНА

Дукха ха йоацаш Криворожски металлургически комбинате болх бе йолаенний чура че 2700 кубически метр йола Іалдьвате йоккха доменни пиша. Домна хьалъеча даькъа лоацаш хиннай мехка йоаккхагІа йолча заводий коллективыи.

Уралмашзаводa доменни оборудовани конструкторски бюро начальника Кручинин Александра АПН корреспондентаца беседа еча дийцар:

Из домна хулеи тІа эггара дукхагІа болх беш, эггара низ болашагІа я. Цуьта йохийта керттера оборудовани Уралмашзавода проект оттаяьи кийчъяьи я. Цо деннен биесаннех дахец 5500 тонн чох, вешта аьлча шера ши миллион тони. Домна аІаминга корпус хьалъиззаргйолча пишта доал 39 тоннага кхоач. Из геттара доккха доал да. Из цхьан ахазеи дукхагІа да хІанзалца хьалъьча дикагІа йолча доманашкарчул. Керда пиша къувсалургйолаш я юкъера низ болча цецаца. Ши кон да цун чон хьаладеш. Шие корагІа гІолла дохух металл. ЙІоххьаех технологически процессашта тІахьожаш лоаттабу счетно-решающи устройстваша.

ХІана «2700» домна оборудовани оргаьккхад гоаира болх беш ба Уралмашзавода конструкторам. Массаза а йолаш ма бий даь дахьнараш тоадара йола керда технически торонаш. Шеко яц, кхал йоккха чура че йола доманаш дукх гаргтарча хана завода Череповца, Нижни Тагила, кхыча металлургически центрашта кийтъергйолаш йола аІахора доманаш эггара хьалхарчуд дикагІа хургхиларах.

Белгалдаккха деза, советски доменаш ерашта карагІдаьннача хІамамата довзол дехьа чІоагтІа терахьэ тІабахийтан хІамарах. Масала, «Фудзи» яхача японски фирмана аьча лицензии соглашенега хьажкка СССР-е ехкай чура че 2000 кубически метр йолча доменни пишка колошникгІа кІалхарча лакхача давлене системана а цу даькъе Уралмашзаводо кийчча оборудовани дить тайпана а оттаьь технически документаци. ХІана фирмо Советски Союзера нйду 2700 кубически метр чура че йолаш йолча доменни пишка оборудованeна оттадаь чертежаш.

Маргарита Сергеева
(АПН).

САКЪЕРДАМЕ Я ЮРТАРЧА КЛУБЕ

Іан замалахьа а шоай мукъа ха сакъердаме дІахьу Ачхой-Мартана района Катарой-Юрта бахача наха.

Безаме я юртарча клубе. Цига хул тематически салоІамен сайренаш, дешара конференцеш, тайп-тайпарча темех йола диспуташ, литературни викторинаш, дукха кхыдараш.

Къаьстта дукха еза юртбоахама къахьегамхошта клубе болх беш йола художественни самодеятельность. Цуьна юкъе воагІа тхьаь вурийтта саг, царех ийс вайнахьа мехкарий ба. Тайп-тайпарча професеех бола нах ба уж. Масала, хьехархой, медицински болхлой, доаркаш, механизатораш, кхийбараш. Хьинаре закъа лоаи цар клубе болх беча хоровой, вокальни, залхарий, струнни, драматически, кхыча а кружокашка. Къахьегамхошта дукха безабеннаб дукххача хана лоаи самодеятельносте бола «Лермонтовский» совхоза кхоалагІча отделене болхлой Исакова ПатІамати Билаев Ширвании, библиотекарь Садулаева Туниша, хьехархой Ибрагимова Хадишат, Астамиров Ахьмад, Асханбеков Хьамзат, продавец Ибрагимов Леча, дукха кхыбараш а.

Йоккхен сакъердамен а художественни самодеятельноста хІара кружока программа. Массанена а хоза хеташ я драматически коллективо кийчъяь шин спектакль: «Къаьнача Бикату гоалал» (вреий меттала), «Зулай» (нохчий меттала).

Кердача шера шоай программа оргаьккха хийцай самодеятельносте даькъа лоацарашa.

Йоккха терко ю клубе дІаяхача замах юхедисача вона гІулакхашта духьала къовсам лоаттабара. Каст-каста чаккйовх укхаза атеистически темах йола тайп-тайпара мероприятеш. Дика лел Хамзаев Хасмахьмада кулгалдеча лекторски группа лекцехи болх. ЛадувгІарашта хьагІа хетаргйолча тайпара кийчъя хІара лекци, беседа. Цудухьа лекцешка баьхка нах дукха хул. Шоашта хьалхашка оттача моллагІча хаттара укхаза жоп корадоагІа царна.

Белгалбаккха беагІа клуба агитбригада болх а. Астамиров Хьамзат верте а латташ ийс саг ва агитбригадо чувоагІаш. Совхозий отделенешка каст-каста хул агитбригада самодеятельни артисташ. Царна хул лектор а. ЧІоагІа гІалбаха хІаьн шоай беза хьаьший юртбоахаца къахьегамхоша.

Из дерригга а ю тера хул клуба заведующо Вахаев Іэвас ший болх лоттІа вІашгІехьбаьккхаь. Цудухьа шоай клуб дукха еза юрта бахачарна.

И. ПОГИЕВ.

ДЕШАР ДІАДОЛАДЕННАД

Республика профтехобразование системан дешархой каникулаш чаккъяьдар. Тайп-тайпара бар дешархой салоІам. Сакъердамерча походашка, экскурсешка хьар уж, кердача спектаклашка, кинофильмашка хьайжар. ХІьта чакагІа дешаш а общественни вахаре дакъа лоацаш а бараш Москве Кремлевски ехие баха хилар. Верригa а кховатъя гаргга саг вар уж.

И. ВЛАДИМИРОВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Улан-Баторе хинна торжественни собрани

УЛАН-БАТОР, 16 январь. (ТАСС). Селхан операи балетеи Паччахьалкхен театре хилар МНР-и Советски Союзая юкъерча доттагІалах, цхьана гІулакхаш лелаларах, вІаший новкъостал лоаттадарах долча договора 22-гІа шу дизара хетаь монгольски столица партийни, паччахьалкхен, общественни организацей вокалий торжественни собрани. Президиуме — МНРП ЦК хьалхара секретарь, МНР Министрий Совета председатель Ю. Цеденбал а, МНР Сийлахь-йоккхача халкъа хурала президиума председатель Ж. Самбу а, МНРП-и МНР правительствай кхыбола кулгалхой а, хІьта иштта МНР-ра СССР посол Л. Н. Соловьев а.

Собране доклад йир монгольски машареи доттагІалеи организацей федерации исполкома председателa Д. Адилбиша. МНР-и СССР-и юкъе вІашии гІулакхаш лелалар, цар цо, юххьанца дена хиннад геттара кердача тайпара долча, цхьатарра бокъонаш хилара, вІашии сий деш хилара, вІашии вошала гІулакхаш леладара, пролетарски интернационализма принципаш лард йолаш лоллча паччахьалкхенашта юкъера гІулакхаш лелалара масал а хьоклам а.

Советски Союзо хоадам беш дола новкъостал а хеш, хІахе белгалдаьккхар докладчика, вай къамаа къона промышленность сихъенна дегІандай, СССР-о мах баь царгвоапа новкъостал да а даьа, да а лу вай юрта боахам социалистически юхаргабаккхара, цуи материально-технически база чІоагІъяра. Советски новкъостал бахьан долаш вай мехка йоккхий хІамаш карагІдийннад культураи Іилман а халкъа просвещенеи уккхІено лораярен а дакъе.

Вай мехкий вошала доттагІали массе а оагІора цхьана гІулакхаш лелалеш хилари, белгалдаьккхар бухсоцаш Д. Адилбиша, камаьхала а юаьаш хІахо а дегІаухаш латт. 1965 шера апреле новкъост Ю. Цеденбал керте а долаш йола МНР партийно-правительственни делегаци Советски Союзе яхарахи КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Л. И. Брежнев керте а долаш йола СССР партийно-правительственни делегаци юха доттагІала викитагІа вай мехка храхи тІехдаьнна доал исторически хІама хилар монгольски советски халкъий массала а долаш хьалоагІа вошала а доттагІала а гІулакхаш лелалера дегІадоаладара. Советски партийно-правительственни делегаце визит йолча хана кулгаш яздаьча кердача договоро хьайийлар вай халкъашта юкъерча доттагІален цхьана гІулакхаш леладарен историнара керда этап.

Собране воариал хоттаи къамаьл дир МНР-ча СССР посола Л. Н. Соловьева.

ОПЕРАЦИ ЯЬЧУЛ ТІЕХЬАГІАРЧА 13-ча ДИЙНАХЬА

ЛОНДОН, 16 январь. (ТАСС). Къулбехьенафрикански Хроте Скюр яхача больнице 13 ди хьалха кхыча сега дог чудоллаш операци яьча Филип Блайберга селхан, меттара хьал а гІетта, палате гІолла маттехк гІа баьккхаб. Кейптауне хиннача пресс-конференце из дІаккхайкадьд профессора Бернардa, яхаш, хоам бу Рейтер агентства корреспондента.

АЬРДЕХЬАРЧА НИЗИЙ КОТАЛО

ПАРИЖ. Бастия (Корсика гІайре) яхача города керда мэр хилар демократически социалистически аьрдехьарча низий федерации член Жан Захареллех, хоам баьб французски радиос. Басте хиннача муниципальни хоржамашка котало яьккхай аьрдехьарча низий цхьана оттаеьча списка юкъевоагІача тхьаь хийтта кандидата. Царех хьахилар города керда муниципальни совет. Царна юкъе ва 15 коммунист, ФДСЛЕ 19 член, вІашагІаккхийттача социалистически парте вкхал. Мэра хьалхара заместитель ва коммунист Пьер Джудичелла.

КЪУЛБЕХЬЕНВЬЕТНАМСКИ ПАТРИОТИЙ КАМАЬХАЛА ЮВЛ

ХАНОЙ. Къулбехьен Вьетнам Мукъаяккхара халкъа герзашнарча низий бІухой дІахо а чІоагІа хІанаш етташ ба американский марионеточни бІухашта. 17-ча январе чакхбаьннача цхьан бетта алхха Тайнинь яхача провинце къулбехьенвьетнамски патриоташа вайнеи чоьчаш яьи поастагІчуь 2800 салтеи эсари ва, цу яьккъе 2000 гаргга американски эскаре гІулакх ду нах а болаш, чукйтах лаьтта латтача йохаяьи тайп-тайпара 60 самолет а, дукха герзи тІеме кхоачаши хьабаьккхаб.

ГРЕЦЕ ДЕМОКРАТИ ЮХАМЕТТАОТТАЯР ДУХЬА

ПАРИЖ. Юристий-демократий Дунен халкъашта юкъерча ассоциаце кепатеха араяькхай «хІара сага эггара элементарнегІа йола бокъонаш, дерриге дуне эІаз а лига, хьалхагІа санна телдаяьча Грецерча хьала драматически маІана» уйла тІаерзаеш йола заявлена.

Заявлене автораша белгалдоаккх, шеpa амнисти ертьа аьнна денна пош доллашехьа а, гречески Іаьдалаша «дуьнен общественни мнене сатедар духьа амнисти кьй ала бахьана» мара ца хилар. Ассоциаце уйла тІаерзаю, «30-ча декабре кепатеха араяьккхача коммюнике тІа гречески правительства ше мукІарал аьлла Юра, Лерос яхача гІайреш тІарча лагерашка лийна бовкхарашта духьале даккха цхьаккха тайна уж беле беш дола хІама ца хилар».

Юристаша - демократаша хьайкайкаху, Греце боккъо йоапа гІулакхаш лелалеш, аІахо а низ дуйцаш чубехкаш, лоткъамаш ийлеча хана чІоагІагІа низаш деш хилар.

Ассоциаце кІадех Греце политически гІулакхашта лийна шей боаккараш мукъабоахийтаяа. Греце уттача гІулакхий гІайгІа йолаш бола, берriга юристаш тІаьхех заявлене автораша цу мехка демократи юхаметтаоттаяр духьа лоаттабу къовсам чІоагІбеяа.

АМЕРИКАНСКИ ЭСКАРЕ ГІУЛАКХ ДЕРАШ УДД...

СТОКГОЛЬМ. Шведе тІа-тІа дуккхагІа Іовш латт байлла тьауха американски эскаре гІулакх дераш Швеце паргІатта Іе моттиг еннай Вьетнаме США-с лоаттабеча тІема духьала протест яра маІал долаш «Интрепид» яхача авианосца тІара вердача ши американски матроса, аьила хиния хоам сихха дІабаьржар Европерча американски салташта юкъе. Цу хана ФРГ-ера велла Швеце вахер американски кхо салте.

10-ча январе Хельсингборг яхача къулбехьеншведски городе кхаьчар салтий Джозеф Норвули Джон Двулинга. Уж полицегара деха бахар шоашта политически убежище дулга.

«Арбетет» яхача газета хоам бу, вьетнамски тІема духьала протест ера белгалдоах США герзашнарча низашкара велла вела 14 американски салте хІаьа Швеце хиларах.

КЪАЙЛАГІА АРАДАЬННАЧА «АВГЕХ» ЯЗДУ «УНИТАС»

Итальянски компарте орган — «Унита» яхача газета редакцие кхаьчий гречески патриоташа Афинашка къайлагІа арадоахача «Авги» яхача газета эггара хьалхара декабрьски номер.

Цу номера чулоацам ше боашхаш, «Унитас» язду: «Газета передовице дагадохийт, «Авги» пхийтта шера Елинии демократически аьрдехьарча парте — ЭДА орган хинна хилар. «Авги» хІанз а дам ший керттера деклар — гречески къахьегамхоша диктатурана духьала лоаттабеча къовсаме цар рупор хуга дита лаьрхІа.

ЭДА органо, йоал дІахо «Унита» статьеа тІа, белгалдоаккх хІанз гречески Сопротивлене - лоархІамегІара организаци йолча Патриотически фронта мугІарашка а етта диктатурана духьаларча къовсаме дакъа доацалгах латташ дола Едини демократически аьрдехьарча парте лоархІамегІара деклар. Газето парте членашта могалу шоай къовсам Сопротивленана юкъе дакъа лоацаш Греце боккъона йола демократи йоалаа кхиага деклар а дай шоашта хьалхашка оттадаьи йолча кхыча группировкай къовсамца цар бухзалга. «Авги» кхай берришча гречески къахьегамхошка, интеллигенцега, воениш гІулакхаш тІерча низага патриотически къовсам болабе гІоттара уж тІа а хьехаш.

«Эша ва ва Афинаш» яхача къайлагІарча газета—афински коммунистий организаце органа хьалхара кхо номер гучаялар мога а деш, «Авге» белгалдоаккх: «Цу газето кепатт гречески столица коммунистий гІулакхий чьактехьарен мехкара духьале тІа-тІа чІогІагІлуш латташ хиларах йолеи информаци».

ПЕРУ ПОЛИЦЕ НИЗАШ ДУ

ЛИМА. (АПН соб. корр.). Меттигерча полице «Унидад» яхача кІирана цхьаза арадуьлача Компарте газета редакце помещени йоха а яь, лаьцар газета керттера редактор Альфредо Абарк, журналист Хорхе Бехар, кхыбараш. Полице соцаваьа Перу Компарте ЦК генеральни секретарь новкъост Хорхе дель Прадо.

Полице бокъо йоацаш лелаеча гІулакхаша оІазйийтай мехкара прогрессивни общественность.

Неофашистски национал - демократически парти ехка дага йолаш ва ФРГ правительство. НДП-еи хоал леча христиански демократий партеи программаш принципиальни гІуллакхашка эллача вІашн геттара тара я. Вешта Адольф фон Тадден парте чІоагІагІен агрессивнегІен хьалхайкалу Бонвера бараш мича кхача гІертташ ба.

(Газетош тІара).

«ВІаши сенца белгалбоалаш ба НДП-еи ХДС-еи политически дегелаш?» — хаттар ду ер карикатура кепатеха араьяьхкача «Нойес Дойчланд» (ГДР) яхача газето.

Плакаташ тІа яздаьд:
«Низа позицера» политика.
Дерригача немецки халкъа хьалхара вакалаа шоашка эшар.
Атомни герз.

ТАСС фотохроника.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллен Грозне кхаьча хургьа, цхьайолча донешка лоа дехаргда, малхбузехьара юкъеза лаьгІа, тІаккха гІаьххьа мух хьекхаргба, 2 градусага 2 градусага кхоачаш шелал хургьа.

19-чеи 20-чеи январе, юкъ-юкъа тІера, а юалаш, моршаш хургьа, цхьайолча ханашка лоа дехаргда, къилбаседа-малхбузехьара гІаьххьа мух хьекхаргба, бийсанна 7—12 градус, хІьта дийкхача 13—15 градусага кхоачаш, дийнахьа 3—8 градус шелал хургьа.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. 3-39-11; бехктокхама секретара—3-34-38; партийни вахарен, культурая, промышленностен отделий—3-42-30; юрта боахамен кисьмойн отделий — 3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революцие проспект 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05008. Заказ № 196.